

# ขีดความสามารถการอ่าน

ในยุทธศาสตร์ของ ‘คณะกรรมการส่งเสริมการอ่าน  
เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต’

“ภายในปีถึง ๒ ปีนี้ ต้องทำให้คนไทยอ่านหนังสือให้มากขึ้นเพิ่มจากผลสำรวจเดิม  
ที่คนไทยอ่านหนังสือเพียง ๕ เล่มต่อปี ให้เพิ่มขึ้น ๑ เท่า เป็น ๑๐ เล่มต่อปี  
โดยได้วางยุทธศาสตร์ไว้ ๓ ข้อ ในการส่งเสริมการอ่านคือ  
๑. เพิ่มขีดความสามารถการอ่าน อ่านอย่างเข้าใจ ๒. สร้างนิสัยรักการอ่าน  
๓. สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน  
ซึ่งเมื่อทำครบทั้ง ๓ ยุทธศาสตร์นี้เชื่อว่าจะช่วยให้การอ่านของคนไทยเกิดขึ้นได้”  
รมว.ศธ.กล่าว

(ASTV ผู้จัดการออนไลน์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒, ๑๕.๑๓ น.)

‘ขีดความสามารถการอ่าน’ น่าจะหมายถึง ระดับมาตรฐานที่กำหนดว่า ผู้อ่าน  
หนังสือออกนั้น อ่านได้เข้าใจเนื้อหามากเท่าใด รู้เรื่องที่อ่านและนำความรู้เหล่านั้นไป  
ใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงไหน และต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน หรือเครื่องวัดเพื่อบอกระดับ  
ได้ว่า ความสามารถขนาดไหนไม่ต้องเพิ่ม และขนาดไหนต้องเพิ่ม คำขยายต่อท้ายที่ว่า  
‘อ่านอย่างเข้าใจ’ ก็น่าจะหมายถึงวัดความเข้าใจเป็นหลัก

การประกาศ ‘จะเพิ่มขีดความสามารถการอ่าน’ เป็นการยอมรับว่า มาตรฐานหรือ  
บรรทัดฐานการอ่านของคนไทยทั้งประเทศยังไม่น่าพอใจ จึงต้องเพิ่ม เรื่องนี้เป็นความจริง  
และยอมรับได้อย่างหน้าชื่นตาบาน(แม้อกตรม) การปกปิดซ่อนเร้นเสียอีกจะทำให้เกิด  
ผลเสีย กล่าวคือ เมื่อเราอ่านหนังสือไม่ออก จะไปอวดว่าอ่านเก่ง ก็คงไม่เกิดประโยชน์  
อันใด การเพิ่มขีดความสามารถการอ่าน ควรต้องมีในโรงเรียนมาตั้งแต่ประเทศไทยมี  
ระบบการศึกษาที่ประกอบด้วย การอ่าน เขียน และคิด เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่หลัก  
อันสำคัญของประเทศในการบ่มเพาะและเริ่มสอนอ่าน จนพัฒนาต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ตลอด  
ระยะเวลาตามหลักสูตรให้คนไทยเรียน ในชีวิตของเด็กไทย การอ่านจึงเป็นความรับผิดชอบ  
ของโรงเรียน หรือก็คือกระทรวงศึกษาธิการ นั่นเอง

ภาระหน้าที่การวัดขีดความสามารถการอ่าน เป็นหน้าที่ตามปกติและหน้าที่หลักของ  
กระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว

ว่ากันว่าจริงหากการประเมินขีดความสามารถการอ่านของผู้จบการศึกษาใหม่ๆ ทุก



กระทรวงศึกษาธิการ  
ก็ต้องถูกตำหนิ  
หรือถูกลงโทษจากสังคม  
ด้วยกระบวนการใดๆ ก็ตาม  
ที่ไม่อาจทำหน้าที่  
ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้



คงไม่มีผู้ถือหุ่น  
หรือกรรมการบริษัทไหนบื้อ  
โปะงบประมาณอีกมหาศาล  
ให้บริษัทผลิตรถยนต์ด้วยคุณภาพ  
จนต้องทิ้งขว้าง จอดไว้เฉยๆ  
เล่นไม่ได้ เครื่องยนต์ติดๆ ดับๆ  
เพื่อเอาเงินมาแจกลูกค้า  
เป็นค่าซ่อมรถ  
ที่ส่วนใหญ่ใช้การไม่ได้



ระดับ เช่น ปริญญาตรี มัธยมศึกษา มัธยมต้น และประถมศึกษา แล้วปรากฏว่าด้อยกว่า  
มาตรฐาน หรืออ่านแล้วไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านเท่าที่ควร ก็ถือเป็นความรับผิดชอบของสถาบัน-  
การศึกษาแต่ละแห่งแต่ละระดับนั่นเอง

กระทรวงศึกษาธิการก็ต้องถูกตำหนิ หรือถูกลงโทษจากสังคมด้วยกระบวนการ  
ใดๆก็ตาม ที่ไม่อาจทำหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้

หากเป็นเช่นที่กล่าวข้างต้น สิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการควรต้องทำก็คือ พิจารณา  
กระบวนการเรียนการสอนในขอบเขตของการอ่านโดยด่วน อาจต้องปรับปรุงหรือรื้อสิ่ง  
ที่ไม่เป็นระบบเสียใหม่ ค้นหาและวิเคราะห์ว่า สิ่งใดเป็นอุปสรรคขวางกั้น มิให้การเรียน  
การสอนด้านการอ่านเป็นผลสำเร็จ หรือมีสิ่งใดเข้ามาแทรกแซง

กระทรวงศึกษาธิการต้องตั้งคณะทำงานศึกษาวิจัยเป็นกรณีฉุกเฉินด้วยซ้ำว่า  
เทคโนโลยีสมัยใหม่ประเภทคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ อินเทอร์เน็ตและสิ่งเกี่ยวข้องอันเป็น  
ที่นิยมอยู่นั้น มีส่วนให้การอ่านของเด็กไทยเลวลงหรือไม่

ระบบวิธีวิจัยทำได้ง่ายในทันที เพียงเลือกโรงเรียน ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งปล่อยให้ใช้  
คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอย่างที่เป็นอยู่ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งควบคุมไม่ให้ใช้เลย ไม่ว่า  
ที่โรงเรียนหรือที่บ้าน

ภายใน ๑ ปีจะปรากฏผล

อันที่จริงไม่ต้องวิจัยก็รู้ผลกันมานานแล้ว นับตั้งแต่คอมพิวเตอร์เริ่มเฟื่องฟูใน  
ประเทศไทย บังเอิญแนวคิดของรัฐบาลอิงอยู่กับแนวคิดของพ่อค้า เมื่อมีสินค้าพ่อค้าก็  
จะขาย นักการเมืองได้ประโยชน์จากการหาเสียงและประโยชน์อื่น ๆ แม้รู้ว่าคอมพิวเตอร์  
ที่จะส่งเสริมให้ใช้คุณภาพไม่ดีพอ และนักเรียนก็ยังไม่พร้อมจะเข้าสู่เทคโนโลยีสมัยใหม่  
เพราะยังมีได้ฝึกฝนเรียนรู้จากครู แต่ขณะเดียวกันครูก็อยากได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานา  
ทั้ง ๆ ที่ก็ไม่รู้ว่าจะสอนเด็กได้แค่ไหน ทั้งสิ้นทั้งปวงนั้นมิได้คิดให้ไกลไปว่า เมื่อมีสิ่งนำ  
สนใจกว่าหนังสือ เรื่องอะไรเด็กซึ่งไม่ประสีประสาจะสนใจอ่านให้ต้องเหนื่อย ผู้เล่นและ  
ดูภาพมากหลายจากคอมพิวเตอร์ จะทำการบ้านหรือทำรายงานก็ง่ายกว่า ไม่ต้องค้นคว้า  
จากหนังสือมากนักก็หาคำตอบได้ มีสนุกกว่าหรือ

แท้จริงแล้วยังไม่มีใครพยายามเข้าใจเลยว่า การใช้อินเทอร์เน็ตมีผลเสียมากกว่า  
ผลดี หากผู้ใช้ไม่มีพื้นฐานความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปล่อยให้เด็กใช้ตามอำเภอใจ  
ขณะที่พ่อแม่ส่วนใหญ่ยังไม่รู้เรื่อง ครูเองก็ไม่ค่อยประสีประสาเทคโนโลยีเหล่านี้สัก

หรือกรณีพจนานุกรมขาดแคลน ถึงขั้นไม่มีพจนานุกรมสำหรับนักเรียนนักศึกษา  
เลยในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา เป็นเหตุให้เด็ก เยาวชน และคนไทยใช้ภาษาไทยผิด ๆ  
ไม่ได้มาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการเคยทราบ และคิดวิเคราะห์สาเหตุและหาทางแก้  
หรือไม่ (หรืออาจจะงงว่า พจนานุกรมเกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างไร)

การตั้งหน่วยงานใหม่ ใช้งบประมาณอีกมหาศาล เพื่อพัฒนาการอ่านที่ล้มเหลว  
ซึ่งเป็นผลมาจากกระทรวงศึกษาธิการนั่นเอง จึงเป็นเรื่องตลกร้ายและน่าเศร้าสำหรับ  
ประชาชนผู้เสียภาษี

ก่อนจะมีมติคณะรัฐมนตรีในวันพุธที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐมนตรีคนใด  
บ้างที่รับรู้เป้าหมาย ‘เพิ่มขีดความสามารถการอ่าน อ่านอย่างเข้าใจ’ และหากได้รับรู้  
ข้อความนั้น เมื่อถึงตอนที่ถึงท้ายว่า ‘อ่านอย่างเข้าใจ’ มีรัฐมนตรีคนไหนเข้าใจหรือคิด  
อะไรบ้าง หรือจะสารภาพตรง ๆ ว่า ฟังแล้วไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง หรือไม่เคยได้ยินได้ฟัง ไม่เคย

อ่านเอกสารเลย

กรณีตั้งงบประมาณด้วยวัตถุประสงค์ส่งเสริมการอ่าน อันสืบเนื่องมาจากความล้มเหลวในการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการนี้ อาจเปรียบเทียบได้กับบริษัทผลิตรถยนต์ ถ้าปรากฏว่ารถยนต์ที่ผลิตออกมาด้วยเงินทุนจำนวนมากนั้นแล่นไม่ได้ เครื่องยนต์สตาร์ทไม่ติด หรือติด ๆ ดับ ๆ และต้องทิ้งขว้าง ก็จำเป็นควรพิจารณาว่าโรงงานมีมาตรฐานเพียงใด อาจถึงกับต้องปิดโรงงานด้วยเหตุผลไม่มีความสามารถ และผลิตสินค้าไร้คุณภาพ เพราะเงินปล่อยเช่นนี้ต่อไป ลงท้ายบริษัทก็เจ๊ง

คงไม่มีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการบริษัทไหนบื้อโง่งบประมาณอีกมหาศาลให้บริษัทผลิตรถยนต์ด้วยคุณภาพจนต้องทิ้งขว้าง จอดไว้เฉย ๆ แล่นไม่ได้ เครื่องยนต์ติด ๆ ดับ ๆ เพื่อเอาเงินมาแจกลูกค้าเป็นค่าซ่อมรถที่ส่วนใหญ่ใช้การไม่ได้ หรือเป็นค่าเช่าโกดังไว้จอดรถซึ่งแล่นไม่ได้ ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ครั้งแล้วครั้งเล่า

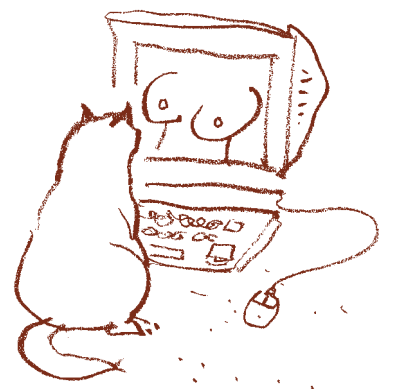
และประธานกรรมการบริษัทยังยืนยันระรินว่าประสบความสำเร็จที่ได้เงินมาตั้งบริษัทมือซ้ายขึ้นใหม่ เพื่อซื้อความล้มเหลวใหญ่หลวงจากผลงานบริษัทมือขวาของตน หรือแม้จะอ้างว่า ความล้มเหลวนั้นเกิดจากประธานกรรมการบริหารคนก่อน ก็ต้องรู้แต่แรกว่า เมื่อเข้ามาบริหารบริษัท หน้าที่หลักคือต้องจัดการแก้ไขความล้มเหลวภายในบริษัท เพื่อให้บริษัทผลิตรถยนต์ที่แล่นได้

ปรากฏการณ์ ‘คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต’ ที่อ้างตามยุทธศาสตร์ข้อแรกว่า ‘เพิ่มขีดความสามารถการอ่าน อ่านอย่างเข้าใจ’ นั้น หากเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเอง ก็เป็นหน้าที่ต้องกระทำตลอดเวลา มิใช่จัดเป็นวาระพิเศษ แต่เป็นความจำเป็นภาคบังคับในฐานะผู้ผลิตนักเรียนนักศึกษา เมื่อจบชั้นก็ต้องอ่านออกเขียนได้และมีความรู้ความคิดตามเกณฑ์มาตรฐานระดับนั้น ๆ

แต่หาก ‘ขีดความสามารถการอ่าน อ่านอย่างเข้าใจ’ หมายถึงประชาชนที่พ้นวัยศึกษา ก็ควรเป็นภาระหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพราะนี่หมายถึงสิ่งซึ่งพ้นไปจากการอ่านในโรงเรียนแล้ว ทว่า อ่านเพื่อสร้างสังคมใหม่คือสังคมแห่งการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต เพื่อมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี อ่านเพื่อพัฒนาอาชีพ อ่านเพื่อทันโลก อ่านเพื่อรู้เรื่องการเมือง อ่านเพื่อ ฯลฯ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งดูเหมือนไม่เคยแสดงบทบาทอะไรมาก ก็จะมีงานให้ทำอย่างสำคัญ แทนที่จะเอางานหนักงานใหญ่ไปกองไว้กับกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีภาระท่วมหัวจนควรแยกออกเป็น ๓-๔ กระทรวงด้วยซ้ำ เช่น มีใครยอมรับจริงๆ บ้างว่ากระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทดูแลบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็นผลสำเร็จอย่างสง่าผ่าเผย หรือเห็นว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยทั้งระบบจะพัฒนาไปได้มากและมีประสิทธิภาพ แข่งขันกับชาติอื่น ๆ ในโลกได้มากกว่านี้หากแยกฝ่ายบริหารจัดการดำเนินนโยบายเป็นอีกกระทรวงหนึ่ง เป็นต้น

และยิ่งเมื่อตั้งหน่วยงานขึ้นมาในชื่อ ‘คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต’ ก็เท่ากับจิตใต้สำนึกยอมรับว่า ภาระหน้าที่นี้แท้จริงเป็นเรื่องของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพราะสิ่งเกี่ยวข้องต่อเนื่องแห่งสังคมการเรียนรู้คือ ‘การเรียนรู้ตลอดชีวิต’ หรือสร้างสุข สร้างสติปัญญาตลอดชีวิตแก่ประชากรของชาติ ก็ควรเป็นเรื่องของกระทรวงนั้น ทำนอง

กรณีตั้งงบประมาณ  
ด้วยวัตถุประสงค์ส่งเสริมการอ่าน  
อันสืบเนื่องมาจาก  
ความล้มเหลวในการดำเนินงาน  
ของกระทรวงศึกษาธิการนี้  
อาจเปรียบเทียบได้กับ  
บริษัทผลิตรถยนต์





แม้จะพัฒนาการอ่าน  
ของประชาชน  
จนดีเลิศอย่างไรก็ตาม  
แต่ถ้านักการเมือง  
และข้าราชการ  
ผู้ทำงานให้ประชาชน  
ยังด้อยคุณภาพด้านการอ่าน  
(อันจะหมายถึงด้อยคุณภาพ  
ด้านความคิดและอื่นๆด้วย)  
การอยู่ร่วมกันระหว่าง  
ประชาชนกับข้าราชการ  
และนักการเมือง ก็ลำบาก  
เกิดปัญหาขึ้นอีกในภายหน้า

เดียวกันกับที่หน่วยงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขจะไปอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการก็ไม่ควร  
หรือ หากจะคิดกว้างไกลไปอีก ก็ควรให้หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานอิสระ ใน  
สังกัดของรัฐบาล เพราะท้ายที่สุดจะต้องรับผิดชอบการอ่านของชาติอย่างใหญ่หลวง  
โดยเฉพาะการอ่านของนักการเมือง และข้าราชการ ที่แทบจะไม่มีกระทรวงไหนหรือ  
หน่วยงานใดเลยทำงานด้านการอ่านในสังคมของตนอย่างเห็นความสำคัญและจริงจัง  
นับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา (การไม่เร่งรัดให้คนไทยทั่วประเทศอ่านหนังสือ  
แตกฉานนี้เอง เป็นเหตุให้ประชาธิปไตยไปไหนไม่ได้ เกิดปัญหาการเมืองสืบมาจนปัจจุบัน  
และอนาคต)

เหตุที่ต้องเน้นข้าราชการและนักการเมืองนั้น ก็ด้วยว่า แม้จะพัฒนาการอ่านของ  
ประชาชนจนดีเลิศอย่างไรก็ตาม แต่ถ้านักการเมืองและข้าราชการผู้ทำงานให้ประชาชน  
ยังด้อยคุณภาพด้านการอ่าน (อันจะหมายถึงด้อยคุณภาพด้านความคิดและอื่นๆด้วย)  
การอยู่ร่วมกันระหว่างประชาชนกับข้าราชการและนักการเมืองก็ลำบาก เกิดปัญหาขึ้น  
อีกในภายหน้า

แต่หากในวันลงมติคณะรัฐมนตรีนั้น คณะรัฐมนตรีไม่ทันได้คิด จนถึงขณะนี้ก็  
ยังคิดไม่ออก ก็ต้องรีบคิดก่อนเงินงบประมาณจะร่อยหรอสูญเปล่าไปมากกว่านี้ เพราะ  
เพียงสัปดาห์แรกหลังประกาศมติคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการก็เริ่มจัดกิจกรรม  
ส่งเสริมการอ่านในห้างสรรพสินค้าเสียแล้ว เป็นห่วงอยู่ว่า เป้าหมายกิจกรรม ทำนอง  
เดียวกันที่จะจัดในจังหวัดอื่น ๆ อีกกว่า ๗๐ จังหวัดนั้น ใช้งบเท่าใด และจะได้ผลเพียงใด  
---ทำไมจึงไม่เริ่มรื้อวิธีการสอนอ่านที่ล้มเหลวในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาของ  
กระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่วันแรกที่รู้ว่า การอ่านของคนไทยต่ำด้อย ก่อนจะเอาเงิน  
งบประมาณไปหว่านไปละเลงเล่น

ตามที่ยกตัวอย่างบริษัทผลิตรถยนต์ข้างต้น คณะรัฐมนตรีในฐานะกรรมการ  
บริหารบริษัทควรจะทบทวนมติดังกล่าวนั้น เนื่องจากเรื่อง ‘ส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้าง  
สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต’ นี้ เป็นเรื่องใหญ่และภาระหนักเกิน ‘ขีดความสามารถ’  
ของกระทรวงศึกษาธิการแน่แท้ ด้วยว่าการเริ่มต้นตามยุทธศาสตร์ที่ประกาศ ก็เห็น  
ชัดแล้วว่าได้ไฟเรื่องนี้ยังไม่เข้าใจว่า ‘โครงสร้าง’ ที่ควรจะมีเป็นสิ่งแรก กับ ‘กิจกรรม’ อัน  
เป็นสิ่งปลุกย่อยประกอบซึ่งจะตามมาภายหลังนั้น ต่างกันแค่ไหน อย่างไร

เรื่องทำนองนี้ ในประเทศซึ่งคนไทยไปดูงานกันจนปรูแล้ว คือสิงคโปร์ ถือว่า  
หน่วยงานส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่เทียบเท่ากระทรวงหนึ่ง มีโครงสร้างของตน  
ชัดเจน มีกฎหมายรองรับการบริหาร มีอำนาจหน้าที่สั่งการ ควบคุมดูแล และพัฒนาการ  
อ่านของชาติมิให้สะเปะสะปะ---น่าแปลกใจ ไม่มีใครไปศึกษาเรียนรู้เรื่องโครงสร้างและ  
ความเป็นมาเป็นไปอันเสมือนฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ แต่ไปดูตึก ดูความสะอาดทันสมัย  
ความหรูหรา และเฟอร์นิเจอร์ แล้วกลับมาจัดกิจกรรมในห้างสรรพสินค้าตลอดเวลา  
เพราะเป็นข่าง่าย และทำง่าย เพียงมีเงินจ้ำกึสำเร็จ หลายต่อหลายเรื่องไม่คิดเองด้วยซ้ำ  
หน่วยงานรัฐบาลที่เอาแต่จัดงานจัดกิจกรรมในห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้า  
หรือศูนย์จัดงานเอกชนโดยใช้งบประมาณจำนวนมาก เคยคิดบ้างหรือไม่ว่า ถ้าเอาเงิน  
ค่าจัดกิจกรรมในสถานที่เหล่านั้นมารวมกัน สร้างตึกกิจกรรมของรัฐบาลเอง ป่านี้อาจได้  
ตึกสักที่สิบหลังแล้ว

กระทรวงศึกษาธิการเองคือสังคมแห่งการอ่านและการเรียนรู้ตามบทบัญญัติ  
ภาระหน้าที่มาแต่ไหนแต่ไรแท้ๆ ทว่า คนข้างในนั้นหารู้ไม่ว่าตนอยู่ในสังคมที่ร้องเรียก-

เพียกหา แต่จะหอบงบประมาณไปประกาศสร้างสังคมอื่นอีก แล้วปล่อยให้สังคมของตนเน่าร้างจนอยู่ไม่ได้ ดังที่เห็นและเป็นอยู่

ขีดความสามารถการอ่านของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญ แต่ที่สำคัญกว่าคือความสามารถในการคิด ขณะเดียวกัน คณะรัฐมนตรีก็ควรมีขีดความสามารถเหนือกว่าประชาชน อย่างน้อยๆ ก็ต้องเท่าเทียมกัน

ทว่า กรณีคณะรัฐมนตรีมีมติเรื่อง ‘การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต’ ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานนั้น ยังน่าฉงนฉงาย เพราะจะให้ให้นักเรียน นักศึกษา และครูอาจารย์อ่านตามหน้าที่แท้ๆ ยังทำไม่ได้ แล้วจะให้รับผิดชอบการอ่านอย่างเข้าใจของคนทั้งชาติอีกหลายสิบล้านคนได้อย่างไร

พิมพ์ครั้งแรก หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์  
ฉบับวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ สิงหาคม - ศุกร์ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

